

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHEKNT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

*Qo‘lyozma huquqida
336H(575.1)*

To‘ychiyev Elnurjon Kosim o‘g‘li

**Mavzu: O‘ZBEKISTONDA KAPITAL BOZOR ORQALI
INVESTITSIYANI JALB QILISH MEXANIZIMI
SAMARADORLIGINI OSHIRISH**

70410402 — “Davlat moliyasi va xalqaro moliya”

Magistr

Akademik darajasini olish uchun yozilgan

dissertatsiya

Ilmiy rahbar: X.Do‘stmuhammad

Toshkent – 2023

Magistrlik dissertatsiya ishi “Moliya” kafedrasida dastlabki himoyadan o'tgan.

27 - sonli bayonnoma «27» aprel 2023-yil.

Kafedra mudiri

Xudoyqulov.X.X.
(i.sh.f.)

imzo sana

Ilmiy rahbar:

X.Do'stmuhammad
(i.sh.f.)

imzo sana

Talaba:

Tuychiyev E.K.
(i.sh.f.)

imzo sana

Dissertatsiya Moliya va Buxgalteriya hisobi fakulteti

2023 yil “30” may

No MBF-01/18 raqami bilan ro'yxatga olindi

ANNOTATSIYA

Dissertatsiyada O'zbekistonda kapital bozor faoliyati bilan investisiyani jalb qilish mexanizimi va uning effektivligini oshirish bo'yicha so'z yuritilgan. Kapital bozorida investisiyani jalb qilishdagi muammolarga oid nazariy tadqiqotlar, soha olimlarning ilmiy ishlaridagi fikr-mulohazalari keng yoritilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra tadqiqotchining taklif va tavsiyalari berilgan.

Qolaversa, kapital bozorida investorlar bilan ishlashish va sohaga xorijiy investisiyalarni jalb qilish, ulardan samarali foydalanish bilan bog'liq protseslar va uning effektivligini oshirish bo'yicha so'z yuritilgan. Kapital bozorga xorijiy investisiyalarni jalb qilishga ta'sir etuvchi omil va soha olimlarining ilmiy ishlari o'rganilib tadqiqot ishlari olib borilgan. Shu bilan birga investorlar bilan ishlashish effektivligini oshirish bo'yicha tavsiyalar berilgan.

***Kalit so'zlar:** investor, mahalliy va xorijiy investorlar investision faoliyat, salohiyat, kapital bozori, investision effektivlik, malakali mutaxassislar, kapital bozor, investisiya, mexanizm, investisiya loyihasi, investisiya muhiti, iqtisodiy effektivlik.*

ABSTRACT

The dissertation discusses the mechanism of attracting investment through the operation market in Uzbekistan and increasing its efficiency. The theoretical research on the problems of attracting investment in the capital market is widely covered with their views in the research work of scientists. According to the results of the study, the researcher's suggestions and recommendations were given.

Moreover, it deals with working with investors in the capital market and attracting foreign investments to the sector, processes related to their effective use and increasing its efficiency. Factors affecting the attraction of foreign investments to the capital market and the scientific works of scientists of the field were studied and research works were carried out. At the same time, recommendations were made to improve the efficiency of working with investors.

Key words: *investor, domestic and foreign investors, investment activity, potential, capital market, investment efficiency, qualified specialists, Capital market, investment, mechanism, investment project, investment climate, economic efficiency.*

Mundarija

I BOB. KIRISH	9
1.1. Investitsiyaviy jozibadorlikni shakllantirishning nazariy, uslubiy va tashkiliy asoslari	9
1.2. Investitsion muhit jozibadorligini baholash mezonlari va ko‘rsatkichlar tizimi	18
1.3. Investitsion jozibadorlikni oshirish bo‘yicha xorijiy tajribalar.....	31
1.4. Birinchi bob bo‘yicha xulosalar	38
2-BOB. ADABIYOTLAR SHARHI	40
2.1 Kirish	40
O‘zbekistonda investitsiya muhiti va kapital bozorining amaldagi sharoitining Analizi	40
2.2. Kapital bozori va unga investitsiyalarni jalb qilish sharoitining analizi.....	52
2.2. Ikkinchi bob bo‘yicha xulosalar.....	72
3-BOB. Investitsiyaviy jozibadorlikni shakllantirish va davlat iqtisodiyotiga xorijiy investitsilarni jalb qilishni takomillashtirish yo‘nalishlari	74
3.1. Davlatda investitsion muhit jozibadorligini oshirish yo‘llari	74
3.2. Mamlakat kapital bozoriga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni takomillashtirish masalalari.....	81
3.3. Uchinchi bob bo‘yicha xulosalar	89
4-BOB. TADQIQOT METODOLOGIYASI.....	91
4.1. Tadqiqot dizayni.....	91
3.2.Ma’lumotlarni to‘plash protsesi	91
3.3. Analiz uchun qo‘llaniladigan usullar	92
5-BOB. XULOSA	92
5.1. Tadqiqot savoliga qarashli natijalarning qisqacha ifodasi	92
5.2. Tadqiqotning asosiy taklif va tavsiyalari	93
5.3.Tadqiqotning asosiy taklif va tavsiyalari	94

I BOB. KIRISH

1.1. INVESTITSYAVIY JOZIBADORLIKINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY, USLUBIY VA TASHKILY ASOSLARI

Rivojlanish sari borayotgan har bir davlat, jahon amaliyotidan shu narsa bizga ma'lumki, o'z ichki va tashqi investitsiyalarni milliy iqtisodiyotning barcha sohalariga yo'naltirishga intiladi. Sababi, investitsiyalarning butun iqtisodiyotga tasiri va uni qabrab olishi bir paytning o'zida davlatda barcha tarmoq va sohalarning rivojlaniga sabab bo'ladi.

Investitsiyalarni jalb qilmay turib, Rivojlangan davlatlar amaliyoti shuni ko'rsatadiki, iqtisodiyotda yetarli darajada rivojlanishni kuzatishning ehtimoli juda past. O'zbekiston iqtisodiy balanslik indeksini ta'minlashning kerakli asoslaridan biri ham investitsiyaviy jozibadorlikini shakllantirish va jozibadorligini oshirish hisoblanadi. Investitsiyaviy muhitni shakllantirish va jozibadorligini oshirish, ko'lamini hajmini oshirish iqtisodiy barcha tarmoqlarini yanada rivojlantiradi, barcha sohalar o'rtasidagi raqobat va chambarchaslik atmosferasini takomillashtirishga, iqtisodiy mustahkamlikka, tashqi iqtisodiy amaliyotlarni o'stirishga, ishchi kuchini bandligini ta'minlashga katta ijobiy ta'sir etadi.

Investitsiyaviy muhiti atamasi murakkabligi va mukammalliga ko'ra makro va mikro iqtisodiyot darajada kuzatiladi va boshqariladi.

Makroiqtisodiyot ko'rsatgichlarga kapitalni kirgizilganayotgan davlatdagi bor iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy sharoitlar ro'l o'ynaydi. Makroiqtisodiyot ko'rsatgichlarini xorijiy investitsiyalarga nisbatan davlat siyosati va uning ustivorligi, xalqaro shartnomalarga ta'sirchanligi va bajarilayotgan amallar, turli masalalar bo'yicha xalqaro shartnomalar tizimida ishtirok etish, xorijiy mulkni milliyashtirish, siyosiy rahbariyatning muqarrarligi, davlat boshqaruv tizimlarining mustahkamligi, iqtisodiy siyosatning mukammalligi, davlatning iqtisodiyotga aralashish indeksi, pul muomalasi va davlat budjetining balansligi, davlat apparatining ish effektivligi, banklar tizimining takomillashuv indeksi, davlatning tashqi va ichki qarzlari miqdori va boshqalar hal qiluvchi ahamiyatga ega. Kapitalni